

आव्हान मुलांच्या 'होरपळी'चे

यु नायटेड नेसन्स चिल्डन्स फंड (युनिसेफ) च्या 'लर्निंग इंस्टरायेड: ग्लोबल स्नॅपशॉट ऑफ कल्याणमेट-रिलेटेड स्कूल डिसप्लाय'मध्ये मुलांबदलाची चिता वाढली आहे. गेल्या वर्षी एकट्या भारतात सुमारे पाच कोटी विद्यार्थ्यांना उण्ठतेच्या लाटा आणि अति उण्ठतेचा फटका बसला होता, असे हा अहवाल सांगतो. आतापर्यंत, जागतिक तापमानवाढीची शेरी आणि हवामान चक्रावर होण्याचा परिणामांचे अभ्यास निष्कर्ष समोर येत होते; परंतु मुलांच्या शारीरिक, मानसिक, भावनिक, शैक्षणिक आणि आरोग्यविषयक समस्यावर हवामान बदलाचा इतका संवेदनशील अभ्यास पहिल्यांदाच समोर आला आहे. यामुळे पालक आणि शिक्षणातज्जांमध्ये चिता निर्माण झाली आहे. हवामान बदलाचे मुलांच आणि शिक्षणावर होणारे हानिकारक परिणाम कमी करण्यासाठी प्रभावी धोरणे बनवण्याची आणि त्यांची त्वरित अंमलबजावणी करण्याची आणि त्यांची त्वरित अंमलबजावणी वाढली आहे.

हवामान बदलाच्या बाबतीत भारताता अत्यंत संवेदनशील देश म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. युनिसेफच्या अहवालानुसार, २०२४ मध्ये जगातील ८५ देशांमधील २४४.२ कोटी मुलांचे शिक्षण अतिवृष्टीमुळे विस्तरित झाले. प्रभावित विद्यार्थीकी ७४ टक्के विद्यार्थी हे कमी निम्न-मध्यम-उत्तर असलेल्या देशांमध्ये असून त्यांचा सारासारी बाल हवामान जोखीम निर्देशांक (पीसीआरआय) १० पैकी ७ आहे. ८५ देश-प्रदेशांमधील शाळा हवामान धोरण्यामुळे प्रभावित झाल्याचे या अहवालातून दिसून आले आहे. तसेच २३ देशांमध्ये अनेक वेळा शाळा बंद झाल्याचे हा अहवाल दर्शवतो. यामध्ये दिक्षिण आशिया हा सर्वात जास्त प्रभावित प्रदेश होता, ज्यामध्ये १२८ दशलक्ष विद्यार्थीच्या शालेय शिक्षण हवामान बदलामुळे विकल्पीत झाले. त्यानंतर पूर्व आशिया आणि पैसिफिक प्रदेशात ५० दशलक्ष विद्यार्थी प्रभावित झाले. संटोर्बेर २०२४ मध्ये हवामानाशी संबंधित समस्यामुळे सर्वाधिक शाळा व्यत्यं नोंदवले गेले. या महिन्यात किमान १८ देशांमध्ये शाळांचे वर्ग अधिक काळासाठी स्थगित केले. यांची चक्रीवादालामुळे पूर्व आशिया आणि पैसिफिक प्रदेशांमध्ये १.६ कोटी मुलांना फटका बसल्याचे 'युनिसेफ'च्या अहवालातून दिसून आले आहे. याचबोरोबर आफिकेत, जिथे १०.७ कोटीहीन अधिक मुले आधीच शाळेवाहेर आहेत, तेथे गेल्या वर्षी हवामानाशी संबंधित व्यत्यांमुळे आणखी २० कोटी मुलांना शाळा सोडण्याचा धोका निर्माण झाला आहे, असे हा अहवाल सांगतो.

या अहवालाचा सारांश काढल्यास २०२४ मध्ये, जगभारातील सातपैकी एक शाळेत जाणारे मूल हवामान बदलामुळे बराच काळ शाळेत जाऊ शकले नाही. युनिसेफने आपल्या अहवालात इशारा दिला आहे की जर हरितगृह वायूचे उत्सर्जन असेच सुरु राहिले तर २०५० पर्यंत मुलांना उष्ण वायूचा सामाना करावा लागण्याची शक्यता आठ पटीने वाढेल. जागतिक तापमानवाढीच्या धोक्यांनी जगला चिंताप्रस्त केले आहे. विक्रमी उण्ठतेमुळे सामान्य जीवन विस्कलीत झाले आहे. शुद्ध पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत आटू लागले आहेत. त्याच्यांतर त्यांचे इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ जाणवतील आणि नवीन पिण्याची जीवन विस्कलीत आही धोक्यांनी विकासातील गेले जाईल. हवामान बदलाचा केवळ मुलांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची इतर वायूची अनेक परिणाम होतो. हवामान बदलाचा नियंत्रण वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. ज्ञानेचे विकास वायूची अनेक परिणाम होतो. आणि उपर्याक्त वायूची अनेक विकल्पांमुळे विस्तरित आहे. गेल्या वर्षी, भारतीय हवामान विभागाने माहिती दिली होती की, २०२४ मध्ये भारतातील सर्व जुने उण्ठतेमुळे रेकॉर्ड मोडीत नियाले असून हे वर्ष १९०१ नंतरचे सर्वात उष्ण वर्ष म्हणून नोंदवले गेले. युनिसेफने स्पष्ट केले आहे की हवामान संकटामुळे केवळ मुलांचे शिक्षणाचे नाही तर त्यांचे संपूर्ण भविष्य धोक्याच्या तात्पुर्यात आहे. जर या संकटाचा सामाना करण्यासाठी तातडीने, प्रभावी आणि आवश्यक पावले उत्तरातील गेली नाहीत तर त्याचे दुष्प्रेरणाम दीर्घकाळ

